Юрий Логвин

Дівчата нашої країни

ДІВЧАТА НАШОЇ КРАЇНИ

Під час опалювального сезону батареї в моїй кімнаті аж шкварчали. Тому малювати оголену натуру було і приємно, і легко. Бо в теплій кімнаті якось легше вмовляти гостей на жертви заради мистецтва. Гості до мене або самі підіймались, або я по них спускався на четвертий, жіночий, поверх. Одна з особливостей інституту, де всі вони вчились, полягала в тому, що там готували як перекладачів з російської мови на інші, так і з мов республік на російську. Тому до моїх послуг, вважайте, були всі "дівчата нашої країни" (тобто СРСР'у). Хоча вони й були до моїх послуг, але... треба було з ними роззнайомитись, не наступаючи на мозолі їхнім фраєрам, зробити портрет, а тоді вже роздягати і малювати.

З тюркомовними дівчатами стосунки склались чудові. Якщо делікатно і наполегливо вмовляти, то згоджувались.

Угро-фінська мовна група або без всяких там портретів і довгих умовлянь роздягалась, або навідріз відмовлялась. Подальші контакти були безплідні.

Кавказькі дівчата перший рік гуртувались і тримались сторожко і агресивно, як у бойовій зоні. До себе близько не підпускали. Відокремити когось із компанії було неможливо. Якщо хотів намалювати портрет однієї, доводилось запрошувати з нею двох-трьох подруг. Але далі портретів у перший рік навчання справи не просувались.

Та на другий рік навчання горянки наче показились. Познаходили собі якихось напівкомерсантів чи напівбойовиків. Може тому ці зелені

горянки лягли під бойовиків, що майже всі вони хизувались шрамами, здобутими в джихаді... Одним словом, тут підходить імперський вираз: "Восток —— дєло тонкоє...". Вони то милувались зі своїми палестинськими федаїнами та лівійськими нелегалами. То ходили зі здоровенними синцями через усе "шамаханське" личко. То тікали від своїх комерсантбойовиків і ховались за ще не оприходуваних подруг. То гордо відкидали прохання про замирення своїх крутілів. А потім, правда, через якийсь час самі ж до них і приповзали.

Так що мені нема чим хвалитись —— горянок я не помалював.

Навіть Фузу, яка одного разу до мене прийшла.

Якось я піймався в ліфті разом із Фузою. Був я з гостинцями із ЦДЛ'у. В одній редакції мені трошки рублів підкинули.

Не втримався і влаштував собі в буфеті ЦДЛ'у банкет —— заливна осетрина, бутерброд з горбушею, пиріжок із яблуком і подвійна кава. Та ще й додому, здається вдруге у своєму житті, купив здоровенну шишку ананасу. Кажу я Фузі:

-— За годину приходь. Чаю вип'ємо... як буде час —— помалюю. Добре?

Фуза, ніби на згоду, сіпонула гострим підборіддям і гордо вийшла з ліфта на своєму поверсі.

Як підійшов час, нарізав я на блюдечко скибочки ананасу і в похідний мисливський стопарь націдив кубанської ізабелли.

Тут і Фуза пошкрябалась у двері.

Запросив до столика.

Фуза сильно потягла повітря своїм довгим носом. Чи то запахом ананасу чи ізабелли насолоджувалась. Взяла одну скибочку ананасу.

Аж тут хтось загарлав у коридорі, щоб я біг на кухню. Я полишив Фузу і вискочив до кухні —— підгорало моє тушковане м'ясо.

Коли впорався з каструлею і повернувся до своєї кімнати, двері були щільно закриті.

Відімкнув замок і хотів зробити Фузі зауваження, що треба обережніше поводитись із цими підступними замками. Та Фуза щезла. На блюдечку не було ані скибочки, а порожній стопарь лежав на підвіконні.

Коли ж я знов зітнувся з Фузою в ліфті і сказав, щоб вона прийшла до мене на малюнок, вона оскаженіло гарикнула мені в обличчя: "Я не продаюсь!.." І прожогом вискочила з ліфта на чужому поверсі.

Потім, по роках, мої московські знайомі розповідали, що Фуза після закінчення інституту на Кавказ не повернулася. А пила і тинялась по гуртожитках у земляків. Як ото хтось із кавказців говорив: "Без вісті пропавшіє на асфальтє..."

Та ще дурніша пригода в мене вийшла з однією дипломанткою. Ну таке в неї було монголоїдне лице, такий жовтий колір шкіри, таке смоляне лискуче волосся і така туга постава, що я не втерпів і майже силою затяг її до себе.

Умовляв дуже довго, аж самому набридло. Моїх, може двохгодинних, зусиль вистачило тільки на те, щоб вона зняла блузку та бюстгальтер. Сиділа напружено, наче задерев'яніла. Стискала той бюстгальтер і не хотіла його кудись сховати.

Якось вже я надряпав кульковою ручкою невеличкий малюночок. Думав, що збільшу цей сюжет для наступного, головного сеансу і собі полегшу роботу. Та не так вийшло —— наступного дня відключили батареї. І коли я повернувся з лекцій, в кімнаті було прохолодно. Тому, поки не зігрілося від сонця приміщення, до дипломантки не підходив.

Аж ось і нагода трапилась —— давали стипендію. Ну, підійшов. Щось вона була насуплена і ледь промимрила у відповідь на привітання. Мені б треба було відійти без зайвих слів, а я візьми та й спитай, коли ми зможемо продовжити малюнок.

-— Ви мене образили!

-— Я?! Та ні вам і нікому про вас жодного поганого слова не сказав.

-— Для чого слова? Мене роздягли — і це значить не образили?! Ми горді люди! Ми з негідниками не дружимо!..

Крутнулась і пішла геть. Отакої!..

Того самого дня, опівночі спускався я пішки з сьомого поверху, бо ліфт відключили, до чергової. Роману було погано із серцем і він попрохав мене зателефонувати до невідкладної.

Коли ми з черговою, дебелою Фаїною, додзвонились, зрештою, до медиків, настав мені час тьопати, ні, звиняйте, це сьогодня тьопаю, а тоді —стрибати!

І наздогнав я десь між другим і третім поверхами нашого марксиста —Міхаіла Івановіча Зарбабова. Цей головатий недомірок зосереджено ступав на засмічені сходинки. На його коротких ніжках були чистенькі домашні капці з помпончиками.

Він вже вліпив мені трійку з марксизму. І її завізували і він не міг її виправити на двійку, тому я не був коректний до його русофільської мімікрії і нагадав йому про це дуже чемно:

-— Добрий вечір, вельмишановний Мікаеле Оганесовичу! —— Він аж шарпонувся. Ну я не став називати ще й Зарбабяном, а просто спитав —— Що сталося? Ще хтось вам не здав іспит?

-— А ну вас! Таке скажете! Іду до Р-— ої, хай вона негайно закриє вікно! І негайно припинить!

-— А чого їй закривати вікно? І що вона має припиняти?

-— Тому що вона танцює!

-— Та хіба тільки вона одна танцює? Та нехай собі танцює!

-— Ще чого не вистачало?! У мене діти, син і дочка! Їм з вікна все видно!.. Вони все бачать!..

-— Господи, —— кажу я. —— Так не тільки ж Р-— на танцює! Там біля ліфта справжній танцмайданчик влаштували.

-— Та як ви не можете зрозуміти —— вона гола танцює! Їй затвердили диплом —— от вона й влаштувала кардебалет на радощах... Залізла на стіл і танцює.. І штори, ви уявіть собі, не закрила!..

Мені не стало повітря, від сміху мені аж живота спазмами взяло. Я спинився і плакав від сміху.

Зарбабов подивився на мене з такою люттю, що, якби знов була його сила, я мав би з марксизму одиницю.

-— І чого ви смієтесь?!!

-— Михайле Івановичу. (Пожалів я його мімікрію.) Це я над своєю помилкою сміюсь... Їй-богу!

Не знаю, чи повірив цей кавказький марксист моїй божбі, але слухати мене не став і, видряпавшись на майданчик четвертого поверху, швиденько потупотів по коридору.

ТАЄМНИЦЯ

Тоді вся спілка тулилась в кімнатах-закапелках на другому (і останньому) поверсі старосвітського будиночку на площі Калініна (а перед тим —— Думська площа, а ще була площею Жовтневої революції, а тепер —— Майдан Незалежності).

Щосереди та п'ятниці, по роботі, у холі спілки малювали натуру. У закутку ставили два щити для об'яв —— роздягалка готова. Будь ласка —роздягайтесь і марш голяка на подіум. Ентузіасти приходили заздалегідь, щоб зайняти добре місце.

Відвідувачі цього рисувального збіговища поділялись на ентузіастів —серед них найславетніший —— славний блаженний Сергій Отрощенко; "золотарів" —— (тепер їх називають "вуаєристами" —— (вони не стільки малювали, скільки ковтали слину від споглядання жіночої наготи); і випадкових клієнтів, часто навіть на піддатті, як от добрий рисувальник Тарасенко. Одного разу навіть з'явився вальяжний Микола Петрович Глущенко (клікуха в системі НКВД —"Ярема"). Стояв під стіною, щоб ніхто не зазирнув. Він і коли підраховував, що і за скільки в нього купили з чергової виставки, так само ставав у глуху оборону, щоб ніхто не міг зазирнути в його записну книжку.

Натура була головним чином жіноча, хоча траплялась і чоловіча.

Була одна особливість у поведінці натури —— чим була гірша модель, тим вона акуратніше приходила на сеанси.

Т. Я. проходила по першому розряду: зросту високого, бліде лице, очі зелені, чорне волосся важко падало на тугі білі плечі. Любила стояти, якмога сильніше виламавшись в талії. Але ще більше любила позувати лежачи. Викрутить своє багате тіло, прикриє очі рукою, ніби від яскравого світла сафіту, і з-під ліктя вивчає, хто і як на її голизну вибаньчився. А як надибає якогось "золотаря", що ще й ніби випадково, просто на нього, коли міняє позу, стегна розтулить... Добре піддатий Тарасенко одного разу, вздрівши такий фокус, про срамне тіло Т. Я. виголосив: "Ннну, обєз'яна..."

Зрозуміло, що Т. Я. завжди спізнювалась і завжди через якусь неймовірну історію... Ну, звичайно ж, їй вірили, вибачали і чекали... Бо вона таки добре позувала. Позувала і в інституті. Якось Мобуту мені жалівся, що вона позичила в нього зі стипендії та й по тому... Я ж не можу поскаржитись на неї, бо не мав з нею ніяких стосунків.

Отож зрештою, про справу. Я спізнився того разу і прогавив кульмінацію події. Але мені детально про все розповів старий Шамович. Він приповзав раніше всіх, не дивлячись на свою серцеву задуху. Потім він і старостою був нашої студії, коли цей будинок на площі зламали і ми малювали в одній із кімнат худфонду на подвір'ї зруйнованого Михайлівського монастиря.

Як на диво, Т. Я. прийшла раніше, навіть раніше деяких ентузіастів. А тут якраз почали збиратись члени спілки на засідання секції. Прийшов і "Співак". Деякі уточнення —— "Співак" невеликого зросту, руденький, з великими залисинами, очі блакитні, вирячені. Мав сильний і чистий голос. Особливо вражаюче в нього виходило, коли на повну силу легень у нічному парадному співав арію Ріголетто із словами: "Партізани, ісчадьє ада, спрятать куда успелі?.."

Т. Я. стояла в купці ентузіастів і розпускала чернуху про те, як вона потрапила в авіаційну пригоду. "Співак" піднявся у спілку і, побачивши Т. Я., привітався з нею. Вона не відповіла. Він вдруге привітався. Тоді Т. Я. зовсім відвернулась від "Співака". Тоді він смикнув її за руку і вже в лице їй: "Ти чого не хочеш зо мною розмовляти?.." Т. Я. вишкірилась: "Та пішов ти!.." —— і врізала "Співакові" по пиці...

"Співаку" стало млосно. Його поклали на канапу і відпоїли валокардіном..

Мені ця веремія зіпсувала настрій. Тим пак, що я перся через усе місто на малюнок. Адже ні майстерні, ні своєї кімнати в мене ні тоді, ні ще багато років по тому, не було, і до всього, в чому тут справа? Чому Т. Я. врізала нашому "Співакові"? І, взагалі, все це мало неприємний присмак —— я захоплювався малюнками "Співака" ще зі школи. Коли в майстернях виставляли на худраду, ми, молоді, бігали помилуватись на "співакових" натурниць. Робив він малюнки сангіною або вугіллям на великих аркушах рулонного паперу. Я пильно придивлявся до його вправ. Він так хвацько передавав всі звиви і опуклості жіночої плоті. Я дивився і запам'ятовував. Потім, багато років пізніше, мені його прийоми прислужилися.

Через кілька днів здибався я із Заїкою. Заїка, то особлива тема. Він належав до одного з найсильніших художніх кланів. Навіть у ті часи, коли їх "батько" був уже не на горі, вони мали і закупки з виставок, і заробіток у худфонді. Заїка завжди знав найсвіжіші новини про всякі художні та біляхудожні справи. Пам'ять у нього була чудова, почуття гумору відмінне. Ці дві якості його не покидали навіть тоді, коли був упитий вщент.

-— Вожатий! —— Кажу я йому (бо він був піонервожатим нашого класу, коли я вчився у художній школі), —— Може ти знаєш чому Т. Я. вмазала "Співакові"?

-— Т-т-ттттти ппппправильно пи-пи-пи-таєш. В-в-в-вона у-у-у-ууу ннас нна К-ккинь Г-г-г-грусті к-к-кккрутилась...

Тут я зрозумів, що Заїка випив щонайменше пляшку оковитої і треба набратись терпіння, щоб дізнатись про причину ляпаса.

Заїка пояснював так довго, що я, з ним розмовляючи, підпав під його сугестію і теж почав заїкуватись.

Отож, якщо відкинути загикування, то справа виглядала так. "Співак" був степендіатом творчих художніх майстерень. І "Борець" теж був стипендіатом тих майстерень.

Ті майстерні, то був справжній рай для нашої художньої братії. Безкоштовне приміщення, стипендія, художні матеріали, натура —— безкоштовно, ще й майстер-друкар тобі б до послуг і друкарські верстати, якщо ти графік.

У тих майстернях "Співак" малював "більших" і "малєнькіх ленінов" та ще кращих, ніж в інституті, оголених натурниць.

Що малював "Борець" —— не знаю. Певно щось про страйки революційних робітників початку століття. Ну, і як завжди, тягав пудові гирі, м'язи розкачував. І ось наш Борець щось заметушився, зашарпався. Збігав до магазинчику, притяг дві пляшки шампанського і здоровенний кульок цукерок "Мішка". Може кілограмів зо два. Ходить "Борець" по майданчику між майстернями і десятикілограмовими гантелями біцепси наганяє. "Співак" виходить із друкарської майстерні і питає: "Чого це ти такий веселий?"

-— Сьогодні до мене Т. Я. прийде! Зрештою умовив! Помалюємо, а потім ми її оприходуємо. Вона от і шампанського і "Мішок" замовила. Це вже точно, цього разу прийде,.. не підведе...

-— Теж мені подія, —— каже "Співак", —— кому вона тільки не давала!

-— Може ти хочеш сказати, що ти теж її шворив?!

-— А як же!

-— Сказати можна що завгодно...

-— Потрібні докази?! —— "Співак" теж завівся. —— Так знай, коли вона почне кінчати, то почне швидко-швидко проказувати: "та-та-та-та-та!"

Як завжди, Т. Я. спізнилась, але вже ж прийшла. "Борець" помалював її. А потім, коли вона наїлась "Мішок" і видудлила пляшку шампанського, то зляглась із "Борцем".

І справді, як її вже розібрало, то вона затріскотіла, як заведена: "та-та-та-та-та-та..."

"Борець" не витримав розреготався.

Т. Я. враз протверезіла і спинилась: "Чого регочеш?"

А "Борець" і скажи, що його "Співак" попередив про оту її примху.

Т. Я. встала, вдяглась і, як "Борець" її не умовляв, пішла геть.

А всі деталі "Заїка" тому так добре знав, бо він ще на той час, по протекції свого знаменитого дядька, виконував службу і коменданта, і інтенданта того хитрого художнього будиночку у вишневім ряснім саду.

Із сумом згадую свого піонервожатого. Жива була душа —— п'яний, як чіп, а почнеш говорити з ним про мистецтво, а він тобі хоч яке завгодно місце з Гололя процитує. Чи порівняє якийсь фрагмент з "Двох грошів надії" з "Кубанськими козаками". Хоч як він пив до кінця своїх коротких днів, та розуму не пропив, а от тіло знищив.

РЕВНОЩІ

Вікна моєї кімнати на останньому поверсі гуртожитку дивились на схід. І червневе сонце не давало мені пересипати. Отож і виходило, що я вставав, коли чайки з водосховища густою хмарою летіли на поживу до Останкінського м'ясокомбінату.

Таких довгий і світлих робочих днів, як на початку літа 73 року у мене, здається таки, більше не було. Ні, не так —— більше я вже ніколи не був у кращій формі, бо ніколи стільки не малював. Не випускав альбома з рук ні на лекціях, ні після лекцій. Вчився в літінституті, а не писав зовсім.

Портрети і гола натура, як не щодня, то через день. Часом робив начерки в зоопарку. Ну й фантастичні скарби музеїв Бєлокамєнной. Від Східного музею на Обуха до музею Пушкіна на Волхонці. А виставки, а вернісажі?!. І бібліотека ЦДЛ з привітними бібліотекарками, які мене частували свіжиною з образотворчого мистецтва. Завжди придивлявся до того, як дивились і що бачили великі майстри, чи з іменем, чи без імені вони лишились в плині історії. Для мене всі вони були великі, бо у всіх у них було пильне око і гаряче, пристрасне відчуття природи. І немає значення, наскільки вони вправно володіли класичною перспективою чи знали анатомію. Якщо вас самих цікавить життя, якщо ви до нього не байдужі, то ви зразу відчуєте, кого хвилювало неймовірне розмаїття і пишність, невблаганна минучість і неповторність буття. Хто б це не був! Чи великий аналітик Дюрер з його нищівним різцем, до якого й лазеру ще далеко; чи близькозорий перський мініатюрист, що схилив чалму до самого аркуша дорогого

самаркандського паперу і очеретяним каламом вів пружну лінію звабних тіл чорнооких купальниць-гурій.

Все було б добре, та за кілька днів я мав полишити асфальтові лани метрополії і вертати до Богоспасаємого града Києва.

Там вже рік, як пройшов погром. І при згадці про це ставало якось непевно. Хоча я плив самопливом і не гуртувався з купкою десидентів, на душі було якось мулько. Бо ж я і не холуйствував перед номенклатурними "шєстьорками" від мистецтва. Одначе, робота йшла чудово, і не зважаючи на передчуття всякої гидоти, що повністю збулось у Києві, настрій був, можна б сказати, піднесений. Хоч я і поспішно пакував всяке своє шмаття, надбане за роки навчання, продовжував малювати щодня.

З початку червня гуртожиток став ще галасливіший, ще божевільніший. Понаїхало всякого люду, якихось курсантів на всякі там конференції, семінари та скорочені курси по підготовці соцреалістичних інженерів людських душ.

Якщо протягом року в стипендіальні дні пиятика тривала максимум три дні, то тепер у деяких кімнатах без передиху гуділи вже третій тиждень.

Через ті веремії, коли особливо посилювалось п'яне гасання з поверху на поверх, наша чергова, фундаментальна і спокійна, як сфінкс, Фаїна, відключала ліфт часом і вдень.

Мені в очі впала кароока туготіла дівчина певно тому, що у всьому цьому сесійному вертепі йшла обережненько попід стіною сходів і тягла великий стос книжок.

"Чому ж її, таку охайну і зграбну, не помічав раніше? Дивно..."

Та часу в мене на роздуми не було і я привітався і назвав себе.

По її обличчю мені зразу стало ясно —— вона знала про мене і чекає моїх подальших кроків. Тому й не тягнув із всякими там поясненними і зразу ж запросив до себе.

Вона тільки спитала, чи можна буде читати книгу. Ну, звичайно, можна. Яка тут може бути мова. Головне, щоб не дуже крутилась.

-— Я спокійна, можу довго сидіти нерухомо.

І справді, в перший день позування, тобто 23 червня 73 року, вона сиділа непорушно і читала досить товстий томик поезії.

Про таку модель можна було тільки мріяти. Сіла і завмерла. Як на щастя, я дуже економно користувався своєю кульковою ручкою. Ні до того, ані після того, ні в кого я подібної кулькової рукчки, коричневого кольору, не бачив. Мені її ще в Києві подарував один зальотний ієзуїт-місіонер. Казав, що на заході стежать за моїми доробками. Я тоді над цим ділом посміявся. Але в травні вже 92 зовсім інша людина з-за бугра сказала мені, що мої роботи мали тоді успіх. Може тому мені не давали дихати? Хоча й не били відверто.

На товстому крейдяному папері коричнева паста йшла рівненько-рівненько, без жодної "галушки", що завжди буває навіть з найкращими кульковими ручками.

Першого дня ми не розмовляли. Я можу розмовляти без всякого зусилля під час сеансу. Але коли можна не розважати натуру різними базаринками, то працювати набагато легше.

Моїй моделі малюнок сподобався і ми домовились, що наступного дня я зайду до неї, бо вона ще не знає свого розкладу.

Кімната моєї моделі була така ж гола, як і всі кімнати 4 жіночого поверху. А де не бував —— там невідомо мені, чи був там якийсь чисто жіночий затишок.

І от в цій сірій камері, мов у якійсь величезній клітці зустрілись три дивні птахи: моя туготіла, як качанчик, модель; висока, тонка й довгонога, як паризька манекенниця, дівчина з величезними світлими очима; і якась шорстка, гостра і нестримна в рухах, зовсім сіра дівиця.

Оскільки моя туготіла модель не була об'єктом моїх зальотів, то я не вважав безтактним зразу ж почати агітацію "манекенниці". Моя модель це сприйняла зовсім спокійно. Але от сіра птаха почала то запалювати, то гасити сигарету, ходити по кімнаті, совати книжки на столі. Потім поклала одну недопалену сигарету до бляшанки з-під консервів і впритул підійшла до мене.

-— Треба поговорити. Вийдемо.

Вийшли в коридор. Тільки зачинились двері, сіра птаха рвонулась до мене, обдавши гарячим смородом тютюну. Палила чортячі кубинські, здається, "Легерос".

-— Ти от що —— малювати —— малюй!... Але щоб мені не було нічого такого...

-— Вибачайте, мила дівчино, по-перше, якщо ви знаєте про мене, то я справді малюю. І малювання в мене не зачіпка до знайомства. А відносно всього такого, то це просто технічно не можливо. Бо при малюванні потрібна добра відстань, а при всьом такому —— навпаки... І до речі, при чому тут ви?

-— А при тому, що це моя дівчина... Зрозумів?.. Будеш перти на неї, пасть порву!.. Ну, як, домовились?..

-— З вами я домовився. Тут все ясно. Тепер піду з нею домовлятись.

Сіра зайшла трохи загодя до кімнати і пожадливо допалила смердючу кубинську сигарету. Довгоногу райську пташку я вмовив швидко, але не через те, що я був такий сильний агітатор, а тому, що, коли красуня зиркнула на цього сірого кобла, то та їй стверджувально кивнула головою.

Як колись писали класики сентиментальної літератури, трохи схвильований несподіваним ходом подій, але все ж задоволений несподіваним ходом подій, я забрав карооку модель і ми поспішили на сьомий.

По обличчю моделі зрозумів —— вона просто щаслива, що я тягну її до себе.

На сеансі малюнку 24. 06. 1973 року книжку вона не читала. Відклала.

-— Не можу читати. Не йде мені в голову,.. —— сіпонула гладенькими плечима, здригнулась і сказала: —— Страшна вона людина... Я її дуже боюсь...

-— А що, хіба є чого її боятись?.. —— Вирішив я спровакувати свою модель.

-— Є!.. —— Помовчала, а потім додала. —— У нас, на Кубані, в станицях, я таких страшних людей не бачила... Страшна людина.

Але далі ця тема розвитку не знайшла, бо, щиро кажучи, щось мені розхотілось у всі ці страсті заглиблюватись. Хотілося тільки ще помалювати довгоногу красуню та й кінець. Ми з нею домовились, що вона прийде наступного дня в наш гуртожиток. Вона не наша, а музика

з якогось інституту культури, чи що... Тільки не добрав, чи віолончелістка вона чи флейтистка.

Але наступного дня довгонога не прийшла.

І кубанська дівчина затрималась до вечора в інституті. Тому й малював я ревниву коблу. Малював її в своїй кімнаті. Бо коли я прийшов, а її дівчина не з'явилась, а я все сидів та сидів, то вона спокійно роздяглась при мені, накинула на голе тіло халат, взула шльопанці і так ми з нею і їхали в ліфті. Я при повному параді (тільки краватки не вистачало!), а вона в шльопанцях на босу ногу і притримувала поли халату на голому тілі руками, бо ні поясу на ньому, ні іудзиків.